

Rechten en plichten bij het inzamelen van e-waste

ETD-ledenbijeenkomst 4 juli 2023

mr. Jeffrey van Doorn

Advocaat bij:

Van EU Richtlijn naar AVV afvalbeheerbijdrageovereenkomst

L 197/38	NL	Publicatieblad van de Europese Unie	24.7.2012
RICHTLIJN 2012/19/EU VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 4 juli 2012 betreffende afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA) (herschikking) (Voor de EER relevante tekst)			
HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,	van natuurlijke hulpbronnen en voor de voorkoming van verontreiniging. Dit programma noemde afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA) als een van de doelgebieden voor regelgeving waar het gaat om de toepassing van de uitgangspunten preventie, nuttige toepassing en veilige verwijdering van afval.		
Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 192, lid 1,			
Gezien het voorstel van de Europese Commissie,	(4) Deze richtlijn vormt een aanvulling op de algemene Uniewetgeving inzake afvalbeheer, waaronder Richtlijn 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende afvalstoffen (*). Zij verwijst naar de in die richtlijn gebruikte definities, met inbegrip van de definities van afvalstoffen en algemene afvalbeheerhandelingen. De definitie van inzameling in Richtlijn 2008/98/EG omvat de voorlopige sortering en de voorlopige opslag van afvalstoffen om deze daarna te vervoeren naar een afvalverwerkingsinstallatie. Richtlijn 2009/125/EG van het Europees Parlement en de Raad (†) voorziet in een kader voor het vaststellen van voorschriften inzake ecologisch ontwerp voor energiegerelateerde producten en maakt de vaststelling mogelijk van specifieke ecologische ontwerpvoorschriften voor energiegerelateerde producten die ook onder deze richtlijn kunnen vallen. Richtlijn 2009/125/EG en de krachtens die richtlijn aangenomen uitvoeringsmaatregelen laten de Uniewetgeving inzake afvalbeheer onverlet. Richtlijn 2002/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 januari 2003 betreffende de beperking van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen in elektrische en elektronische apparatuur (‡) vereist de vervanging van verboden stoffen met betrekking tot alle onder die richtlijn vallende elektrische en elektronische apparatuur (EEA).		
Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité (‡),			
Gezien het advies van het Comité van de Regio's (‡),			
Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure (‡),			
Overwegende hetgeen volgt:	(5) Omdat de markt blijft groeien en de innovatiecycli almaar korter worden, worden apparaten sneller vervangen en is EEA een snelgroeiende bron van afval. Hoewel Richtlijn 2002/95/EG doeltreffend heeft bijgedragen tot het verminderen van de hoeveelheden gevaarlijke stoffen die zich in nieuwe EEA bevinden, zullen gevaarlijke stoffen zoals kwik, cadmium, lood, zwaarwaardig chroom, polychloorbifenylen (pcb's) en ozonafbrekende stoffen nog vele jaren lang in AEEA worden aangetroffen. De aanwezigheid van gevaarlijke onderdelen in EEA levert in de afvalfase ernstige moeilijkheden op, en recycling van AEEA vindt niet in voldoende mate plaats. Te weinig recycling resulteert in het verlies van kostbare grondstoffen.		
(1) Richtlijn 2002/96/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 januari 2003 betreffende afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA) (†) moet op verschillende punten ingrijpend worden gewijzigd. Ter wille van de duidelijkheid dient tot herschikking van deze richtlijn te worden overgegaan.			
(2) De doelstellingen van het milieubeleid van de Unie omvatten in het bijzonder behoud, bescherming en verbetering van de kwaliteit van het milieu, bescherming van de gezondheid van de mens en behoudzaam en rationeel gebruik van natuurlijke hulpbronnen. Dit beleid berust op het voorzorgsbeginsel, het beginsel van preventief handelen, het beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron dienen te worden bestreden, en het beginsel dat de vervuiler betaalt.			
(3) In het beleidsplan en actieprogramma van de Europese Gemeenschap op het gebied van het milieu en duurzame ontwikkeling (Vijfde Milieuactieprogramma) (†) werd gesteld dat de verwezenlijking van duurzame ontwikkeling ingrijpende veranderingen in de huidige ontwikkelings-, productie-, consumptie- en gedragspatronen vereist en pleit onder meer voor de beperking van de verspilling			
(*) PB C 306 van 16.12.2009, blz. 39. (†) PB C 141 van 29.5.2010, blz. 55. (‡) Standpunt van het Europees Parlement van 3 februari 2011 (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad) en standpunt van de Raad in eerste lezing van 19 juli 2011 (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad). Standpunt van het Europees Parlement van 19 januari 2012 (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad) en besluit van de Raad van 7 juni 2012. (§) PB L 37 van 13.2.2003, blz. 24. (¶) PB C 118 van 17.5.1993, blz. 5.	(*) PB L 312 van 22.11.2008, blz. 3. (†) PB L 283 van 31.10.2009, blz. 10. (‡) PB L 37 van 13.2.2003, blz. 19.		

 STAATSCOURANT Nr. 7385 16 februari 2021	
Officiële uitgave van het Koninkrijk der Nederlanden sinds 1814.	
Kennisgeving van het algemeen verbindend verklaren van de overeenkomst inzake de afvalbeheerbijdrage voor AEEA, Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	
De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat maakt bekend dat hij op 15 februari 2020, op grond van artikel 15.36, eerste lid, van de Wet milieubeheer heeft besloten om een door een belangrijke meerderheid van de producenten en importeurs van EEA vrijwillig gesloten overeenkomst inzake de afvalbeheerbijdrageovereenkomst met betrekking tot AEEA algemeen verbindend te verklaren voor de periode van datum van de publicatie in de Staatscourant tot en met 31 december 2025.	
Het verzoek is ingediend door Stichting Organisatie Producentenverantwoordelijkheid E-waste Nederland (Stichting OPEN). De overeenkomst is gesloten tussen Stichting Belangen AVV Producenten en Importeurs, Stichting ICT Milieu, Stichting LightRec Nederland, Stichting Metalektro Recycling, Stichting Verwijdering Elektrische Gereedschappen, Stichting Witgoed en Stichting Zonne-energie Recycling Nederland, die de belangen behartigen van de bij hen aangesloten producenten met betrekking tot de afgedankte elektrische en elektronische apparatuur, en Stichting OPEN.	
De overeenkomst vormt de financiële basis voor de uitvoering van de verplichtingen van Stichting OPEN en dient ter financiering van een inzamel- en verwerkingsstelsel voor afgedankte elektrische en elektronische apparatuur.	
De algemeen verbindend verklaring van de overeenkomst is onder andere nodig om te bewerkstelligen dat ook de producenten en importeurs, die niet vrijwillig partij zijn bij deze overeenkomst verplicht worden de afvalbeheerbijdrage af te dragen. Wanneer één overkoepelende organisatie het voortouw neemt en in een regiefunctie de voorstellen uit het plan van aanpak 65% uitvoert, zal volgens Stichting OPEN het inzamelpercentage van 65% binnen 2 jaar na afgifte van de avv behaald kunnen zijn.	
Van het ontwerpbesluit is op 15 september 2020 mededeling gedaan in de Staatscourant (Nr. 48313). Het ontwerpbesluit heeft van 15 september 2020 tot en met 26 oktober 2020 ter inzage gelegen. Naar aanleiding hiervan zijn 59 zienswijzen ingediend.	
Het definitieve besluit en bijbehorende stukken liggen de eerste werkdag na de dag van publicatie van het besluit in de Staatscourant gedurende zes weken ter inzage bij Rijkswaterstaat Leefomgeving, afdeling Afval Circulair, Griffioenlaan 2, 3526 LA te Utrecht. U dient vooral echter wel een afspraak te maken (email: producentenverantwoordelijkheid@rws.nl). Tevens is er de mogelijkheid het dossier per e-mail te ontvangen via een verzoek aan producentenverantwoordelijkheid@rws.nl.	
De tekst van het definitieve besluit en van de overeenkomst is hieronder opgenomen.	

Stappen

Richtlijn nr. 2012/19/EU (WEEE-richtlijn) 4 juli 2012

Regeling AEEA

Algemeen Verbindend Verklaarde
Afvalbeheerbijdrageovereenkomst

Veel regels komen uit de EU voorbeeld: inzameldoelstelling 65%

Richtlijn

Artikel 7

Inzamelingspercentage

1. Onverminderd artikel 5, lid 1, ziet elke lidstaat toe op de tenuitvoerlegging van het beginsel van producentenverantwoordelijkheid en, op basis daarvan, dat een jaarlijks een minimum-inzamelingspercentage wordt bereikt. Vanaf 2016 bedraagt het minimum-inzamelingspercentage 45 %, berekend op basis van het totale gewicht van de AEEA die in de loop van een gegeven jaar overeenkomstig de artikelen 5 en 6 in de betreffende lidstaat is ingezameld, uitgedrukt als percentage van de gemiddelde gewichtshoeveelheid EEA die de voorgaande drie jaren in die lidstaat in de handel is gebracht. De lidstaten zien erop toe dat het volume van de ingezamelde AEEA tijdens de periode vanaf 2016 tot 2019 geleidelijk toeneemt, tenzij het inzamelingspercentage dat is vastgelegd in de tweede alinea, reeds is bereikt.

Vanaf 2019 bedraagt het jaarlijks te halen minimum-inzamelingspercentage 65 % van de gemiddelde gewichtshoeveelheid EEA die de voorgaande drie jaren in de betreffende lidstaat in de handel is gebracht, of als alternatief 85 % van de hoeveelheid in die lidstaat geproduceerde AEEA die op het grondgebied van die lidstaat is geproduceerd.

Regeling AEEA

Artikel 10. Inzamelingspercentage

Een producent draagt er zorg voor dat:

- a. in 2014 en 2015, minimaal naar rato van de gemiddelde gewichtshoeveelheid elektrische en elektronische apparatuur die door hem in het betreffende jaar in Nederland in de handel is gebracht, zijn aandeel in het inzamelingsniveau van ten minste 4 kilogram afgewerkte elektrische en elektronische apparatuur van particuliere huishoudens per inwoner per jaar, namens hem wordt ingezameld en verwerkt;
- b. vanaf 2016 jaarlijks minimaal 45% van de gemiddelde gewichtshoeveelheid elektrische en elektronische apparatuur die door hem in de voorgaande drie jaren in Nederland in de handel is gebracht, aan afgedankte elektrische en elektronische apparatuur namens hem wordt ingezameld en verwerkt;
- c. vanaf 2019 jaarlijks:
 - 1°. minimaal 65% van de gemiddelde gewichtshoeveelheid elektrische en elektronische apparatuur die door hem in de voorgaande drie jaren in Nederland in de handel is gebracht, aan afgedankte elektrische en elektronische apparatuur namens hem wordt ingezameld en verwerkt, of
 - 2°. minimaal 85% van de door hem in het betreffende jaar in Nederland geproduceerde gewichtshoeveelheid elektrische en elektronische apparatuur aan afgedankte elektrische en elektronische apparatuur namens hem wordt ingezameld en verwerkt.

Veelgebruikte afkortingen

- **EEA**: Elektrische en Elektronische Apparatuur
- **AEEA**: Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparatuur (e-waste)
- **NWR**: Stichting Nationaal (W)EEE Register
- **Stichting OPEN**: Stichting Organisatie Producentenverantwoordelijkheid E-waste Nederland
- **UPV**: Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid
- **WEEE**: Waste of Electric and Electronic Equipment (e-waste)

Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) (I)

Wat is UPV?

- UPV betekent dat producenten (importeurs daarbij inbegrepen) *financieel* en vaak ook *organisatorisch* verantwoordelijk zijn voor het afvalbeheer van de producten die door hen in de handel worden gebracht.
- In het Besluit regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid staan de algemene verplichtingen. Daarnaast is er voor specifieke producten aanvullende wetgeving.

De Europese WEEE Richtlijn die producentenverantwoordelijkheid regelt voor EEA is in Nederland van kracht als de Regeling AEEA.

Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) (II)

Voor wie geldt de UPV?

- Voor degene die als eerste een product in Nederland in de handel brengt: de producent. Dat kunnen zowel fabrikanten als importeurs zijn.
- Daarnaast kunnen andere schakels in de verkoop- of afvalketen verantwoordelijkheden hebben, zoals gemeenten, distributeurs (o.a. retail) en afvalverwerkers.

Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) (III)

Hoe kan voldaan worden aan de verplichtingen van UPV?

- Producenten kunnen *individueel* of *collectief* aan de verplichtingen voldoen.
- Voor EEA is het verplicht om een bijdrage af te dragen aan een collectieve organisatie (i.c. Stichting OPEN). Er is dan een Algemeen Verbindend Verklaring voor het product.

Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) (IV)

Vanaf welk moment moeten producenten de kosten van inzameling en verwerking dragen? Is dit vanaf afgifte AEEA op locatie consument (thuis) of afgifte bij de retailer?

- Artikel 13 lid 1 en lid 3 Regeling AEEA:
 - vanaf de afgifte bij de gemeentelijke inzamelplaats (artikel 3) of bij de distributeur (artikel 4).
- Helemaal duidelijk hoe zit precies is bedoeld is het niet, maar ik interpreteer artikel 13 in combinatie met artikel 4 zo, dat vanaf de afgifte bij de retailer (en dus niet al vanaf afgifte op locatie consument (thuis)) de verplichting tot het betalen van de afvalbeheerbijdrage ontstaat.

Welke verplichtingen horen bij producentenverantwoordelijkheid voor EEA?

- Zorgen voor gescheiden inzameling en vervoer van AEEA op een manier zodat verwerking optimaal kan verlopen
- Behalen van het minimum inzamelingspercentage van 65%
- Zorgen voor passende verwerking
- Informatie voor gebruikers op het apparaat aanbrengen (doorgekruiste afvalbak)
- Informatie verstrekken over het apparaat voor de verwerkingsinstallaties
- Zorgen dat batterijen en accu's eenvoudig uit het apparaat gehaald kunnen worden en informatie daarover geven.
- Registreren en jaarlijks rapporteren bij het Nationaal (W)EEE Register.

Hoe kan een Nederlandse producent aan zijn verplichtingen voldoen?

- Sinds 1 maart 2021 geldt er een 'Algemeen Verbindend Verklaring' (AVV) voor elektrische en elektronische apparatuur, verleend aan Stichting OPEN. De AVV heeft een **looptijd tot en met 31 december 2025.**
- Dit betekent dat alle producenten en importeurs die deze apparaten als eerste op de markt brengen, zich moeten registreren bij Stichting OPEN én verplicht zijn tot het afdragen van een afvalbeheersbijdrage aan Stichting OPEN.
- Dus ook de producenten en importeurs die niet zijn aangesloten bij de overeenkomst, zijn tot deze afdracht verplicht.

Tenzij een ontheffing aangevraagd en goedgekeurd wordt.

Wie zijn producent/importeur?

- de fabrikant gevestigd in Nederland die onder eigen merk in de handel brengt;
- de handelaar gevestigd in Nederland die onder zijn merk doorverkoopt;
- de importeur die in Nederland gevestigd is (om vast te stellen wie de importeur is kan naar het btw-tarief gekeken worden (nultarief));
- de buitenlandse onderneming die rechtstreeks aan eindgebruikers hier in Nederland verkoopt (business to business of aan particulieren, van binnen of van buiten de EU).

Wanneer is sprake van AEEA?

- Definitie AEEA:
 - *“elektrische en elektronische apparaten die afvalstoffen zijn in de zin van artikel 3, punt 1, van de Richtlijn 2008/98/EG, daaronder begrepen alle onderdelen, subeenheden en verbruiksmaterialen die deel uitmaken van het product op het moment dat het wordt afgedankt”*
 - Richtlijn 2008/98/EG = Kaderrichtlijn afvalstoffen
 - Ook onderdelen, subeenheden en verbruiksmaterialen vallen dus onder het begrip AEEA vallen. En ook daarvoor kan dus verplichting gelden die te verwerken volgens CENELEC-standaard bij gecertificeerd bedrijf.

Wanneer is sprake van 'afvalstof'?

- Definitie in de Wet milieubeheer luidt: *alle stoffen, mengsels of voorwerpen, waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen.*
- Jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie (Hof) en de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State:
 - vraag moet beantwoord worden met inachtneming van alle omstandigheden van het geval. Bij beantwoording van die vraag is vooral het gedrag van de houder in relatie tot de betekenis van de woorden “zich ontdoen van” van belang. In dit verband verdient volgens het Hof bijzondere aandacht of de stof in kwestie voor de houder ervan, geen nut heeft of meer heeft zodat deze stof een last is waarvan hij zich wil ontdoen.

Wanneer is sprake van ‘verwerken’? (I)

- “Verwerken” betreft alle handelingen, anders dan hergebruik en voorbereiding voor hergebruik voor het oorspronkelijke doel, welke handelingen leiden tot een fysieke wijziging van het apparaat.
- Sorteren en reparatie/refurbishment (met als doel hernieuwd oorspronkelijk gebruik) vallen niet onder het begrip verwerken.

Wanneer is sprake van ‘verwerken’? (II)

- Indien uit meerdere apparaten een nieuw apparaat wordt samengesteld geldt dat het apparaat dat wordt gebruikt om uit elkaar te halen - en waarvan de onderdelen worden gebruikt voor de reparatie van een ander apparaat - AEEA is (want het wordt niet meer als zodanig hergebruikt/gerepareerd).
- Er is dan sprake van verwerken.
- Dit mag enkel door recyclingbedrijven die volgens CENELEC zijn gecertificeerd én die de aangeboden en verwerkte hoeveelheid registreren bij het Nationaal (W)EEE Register.
- Van 2 defecte apparaten 1 werkend apparaat mag dus niet zonder CENELEC certificering te hebben.
- Handelen in strijd hiermee is een economisch delict. ILT is toezichhoudende instantie.

Welke verplichtingen hebben detaillisten?

Detaillisten hebben de volgende verplichtingen, als het gaat om afgedankte elektr(on)ische apparaten:

- Oud voor nieuw innemen: bij verkoop en/of levering van een nieuw apparaat moeten ze gratis een gelijkwaardig type apparaat (met dezelfde functie) innemen. Vóór de verkoop moet het voor de klant zichtbaar zijn dat dit ingeleverd kan worden.
- Oud voor niets innemen: detailhandelszaken met een verkoopoppervlak van meer dan 400 m² moeten een inzamelpunt hebben voor afgedankte apparaten kleiner dan 25 cm doorsnede (afkomstig van particulieren). Of ze moeten deze op een andere goede manier innemen. Er hoeft hierbij geen gelijkwaardig apparaat ingeleverd te worden.

Verhouding afvalbeheerbijdrage - retailvergoeding

- **Afvalbeheerbijdrage:** bijdrage die producenten aan Stichting OPEN betalen voor het op de markt brengen van apparatuur.
 - Met die bijdragen zorgt Stichting OPEN voor de inzameling en verwerking van AEEA.
 - Verplichting voor dragen kosten inzameling en passende verwerking volgt uit UPV.
- **Retailvergoeding:** stimulans vanuit Stichting OPEN voor distributeur/retailer om hen te stimuleren zo goed mogelijk invulling te geven aan de wettelijke en maatschappelijke verantwoordelijkheid.
 - Retailvergoeding is geen recht dat voortvloeit uit de wet.

Afgifteplicht per 1 januari 2024

- Met de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2024 wordt tevens de afgifteplicht voor AEEA van kracht.
- Inzamelpartijen en handelaren, die AEEA ontvangen van consumenten of bedrijven, worden hiermee verplicht dit ter verwerking af te geven aan elektronicarecyclers met een CENELEC-certificaat.
- Voor wie verplichting precies gaat gelden is nog niet helemaal duidelijk.

Nieuw verzoek AVV

- Een AVV is maximaal 5 jaar geldig. Desgewenst moet dus periodiek opnieuw een verzoek om AVV worden ingediend.
- Huidige AVV loopt tot en met 31 december 2025.
- RWS heeft een termijn van 6 maanden voor het nemen van een definitief besluit op een verzoek, gerekend vanaf het moment dat het verzoek door RWS is ontvangen.
- Nieuw verzoek dus uiterlijk in eerste helft 2024 verwacht.

Techniek Nederland

- Retail-overleg
 - Consultatief overleg retailbranches & Stichting OPEN

Techniek Nederland, Thuiswinkel.org, Raad Nederlandse Detailhandel (RND) en Inretail.
- ◆ Installatie-overleg
 - ◆ **Consultatief overleg Techniek Nederland & Stichting OPEN betreffende installatiebranches.**
- Ketenoverleg 65%-alliantie
 - De 65% Alliantie is een samenwerking van de ketenpartners, zoals distributeurs (retailers en installateurs), gemeenten, inzamelaars en verwerkers. Ook de Rijksoverheid en handhavende instanties zijn opgenomen in de 65% Alliantie.

Inzet Techniek Nederland

- Techniek Nederland zet zich in voor kostenefficiënte inzameling, juiste toepassing van de AVV en gaat voor ketensamenwerking.
- Eerlijke en zoveel als mogelijk kostendeekkende retailvergoeding.
- Techniek Nederland spreekt met alle actoren:
 - Ministerie IenW
 - Rijkswaterstaat
 - ILT (Inspectie Leefomgeving en Transport)
 - Inzamelaars
 - Verwerkers

En uiteraard de retail-brancheorganisaties, individuele retailers etc.

Lobby resultaat Techniek Nederland: Afgifteplicht

- Specifieke omschrijving in de Omgevingswet betreffende afgifteplicht voor de Elektrotechnische Detailhandel.
- Exacte omschrijving nog onbekend, maar:
→ Label “afval” pas nadat alle duurzame (levensduurverlenging) of circulaire mogelijkheden zijn benut.

◆ Ketensamenwerking levensduurverlenging

- ◆ Vanuit de transitieagenda consumptiegoederen:

- ◆ **Uitvoeringsprogramma “Levensduurverlenging apparaten” (EEA Coalitie).**
- ◆ **Coalitie wordt nu samengesteld (fabrikanten, inzamelaars, verwerkers, retailers, onderdelenleveranciers en reparatiebedrijven).**

Toekomstige ontwikkelingen

- Nationaal Reparateurs Register, aangekondigd 20 april jl.
→ Versie 2 NRR, verwacht einde 2023 of begin 2024.
- ◆ NRR i.p.v. CENELEC, vakbekwame reparateur beschikt over de kennis en kunde om apparaten te demonteren, van 2 apparaten 1 werkend exemplaar te maken en/of te beoordelen welke onderdelen veilig een tweede leven gegeven kunnen worden.

Toekomstige ontwikkelingen

- Verlengen AVV? Techniek Nederland spreekt o.a. met IenW en RWS. Tevens in gesprek met de retail brancheorganisaties gezamenlijke positionering en aanpak.
- Onderzoek door onderzoeksbureau TwynstraGudde functioneren Stichting OPEN en de Stuurgroep 65% Alliantie.
- Verbeteren samenwerking Stichting OPEN.

Bedankt voor jullie aandacht!

- Nog vragen? Neem contact met ons op!